

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM
Faculteit der Geneeskunde

Amsterdam UMC
Universitair Medische Centra

Evidence Based Practice in Health Care Veterinaire leerlijn

MASTER
2020-2021

BRIDGING VETERINARY HEALTH CARE AND SCIENCE

Evidence Based Practice in Health Care Veterinaire leerlijn

Studieduur: 8 maanden

Studiebelasting: Circa 28 uur per week

Contactonderwijs: woensdag 17-22 uur

Aanvang studie: september

Studiepunten: 31 EC's¹

Voertaal: Nederlands

Keurmerk: NVAO² en CKRD

geaccrediteerd

¹ gebaseerd op het European Credit Transfer System (ECTS)

² Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie

Curriculum

- Epidemiology and EBP concepts
- Epidemiology and EBP designs
- Elementary Biostatistics
- Systematic Review & Clinical Guidelines
- Advanced Biostatistics
- Clinimetrics
- Health Economics
- Health Care System Evaluation
- Capita Selecta

Doel

De universitaire Masterstudie Evidence Based Practice in Health Care heeft tot doel ervaren artsen, dierenartsen, tandartsen, specialisten, para-medici, verpleegkundigen, verloskundigen en bachelors geneeskunde academisch te vormen en te scholen als vooraanstaande en breed georiënteerde professionals die wetenschappelijk denken, oordelen en communiceren. Daarnaast worden de studenten academisch opgeleid tot klinisch wetenschap-

pelijk onderzoeker. Een en ander met gebruikmaking van methoden en technieken vanuit de klinische epidemiologie en biostatistiek.

Deze beroepsoverstijgende competenties staan volledig in het teken van het wetenschappelijk onderbouwen van de klinische praktijk: Evidence Based Practice. De studie heeft een zeer praktische benadering en richt zich op toegepast medisch wetenschappelijk onderzoek.

Veterinaire leerlijn

Evidence Based Diergeneeskunde is EBP toegepast op de diergeneeskundige zorg. Wetenschappelijk bewijs in de diergeneeskunde kan, evenals in Evidence Based Medicine, expliciet en in harde uitkomstmaten worden uitgedrukt. Maar de effectiviteit van diergeneeskundige zorg wordt tot dusver eerder in observationele studies dan in bijvoorbeeld een Randomised Controlled Trial onderzocht. De levels of evidence kunnen derhalve nog verder worden geëxploreerd.

De Universitaire Master biedt vanaf september 2020 een Veterinaire leerlijn aan die de eerste drie courses (31 EC) van het totale curriculum omvat en een speciale werkgroep waarin praktische voorbeelden uit de diergeneeskundige praktijk worden aangeboden.

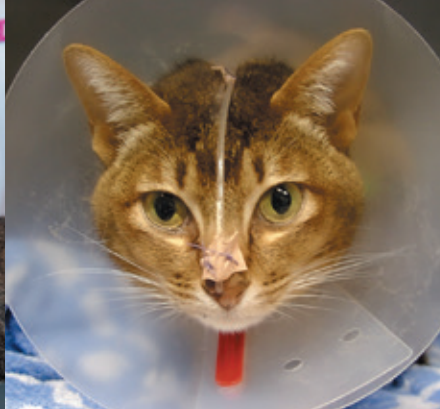
EBVM

Evidence Based Veterinary Medicine (EBVM) is het consciëntieus, expliciet en oordeelkundig gebruiken van het meest actuele en beste wetenschap-

pelijke bewijs bij het nemen van beslissingen in de veterinaire professie. Indien nieuwe wetenschappelijke inzichten niet geïmplementeerd worden in de praktijk, loopt de professie kans vast te blijven houden aan achterhaalde principes. Individuele veterinaire expertise blijft echter nodig om af te wegen of wetenschappelijk bewijs en daarvan afgeleide richtlijnen toepasbaar zijn in iedere situatie. Ten behoeve van het leveren van veterinaire kwaliteit dient de dierenarts dus individuele veterinaire expertise te integreren met relevante, wetenschappelijk onderbouwde evidentie.

In het afgelopen decennium is er steeds meer aandacht gekomen voor het gebruik van EBVM in de dagelijkse praktijk. Onderzoek heeft echter aangetoond dat het simpelweg presenteren van wetenschappelijk bewijs niet leidt tot een verandering in het handelen van professionals. Door de introductie van andere evidence based richtlijnen wordt beoogd dit gat tussen wetenschap en praktijk te overbruggen door op basis van wetenschap aanbevelingen, instructies en advies te geven over (be)handelingen in de dagelijkse praktijk.

Diergeneeskundige behandelingen en diagnostische testen en worden voortdurend geëvalueerd en indien nodig verbeterd op basis van nieuw onderzoek bij grote groepen patiënten. De wijze waarop zulk onderzoek wordt uitgevoerd is van doorslaggevend belang voor de geldigheid van de conclusies die eruit worden getrokken. Zo kan de effectiviteit van nieuwe geneesmiddelen en

procedures kan alleen worden aangetoond met streng geprotocolleerd onderzoek: de zg. gerandomiseerde en gecontroleerde experimenten ('randomized controlled trials' of 'RCTs'). Statistische methodes vormen vervolgens een essentieel onderdeel van deze aanpak en de acceptatie van 'bewijs'. In de diergeneeskunde is het aantal geneesmiddelen en diagnostische procedures dat onderwerp is geweest van RCT's veel kleiner dan in de humane geneeskunde.

Een belangrijk deel van de diergeneeskunde berust op inschattingen van experts ('experts opinions'), die zij op basis van klinische ervaring of via een proces van logisch redeneren hebben afgeleid uit de kennis vanuit de biologische processen die ziektes veroorzaken. Zowel de kennis van deze processen als de effectiviteit van de methoden waarmee ziektes bij dieren worden onderzocht en behandeld zijn onderwerp van wetenschappelijk onderzoek. De moderne diergeneeskunde wordt hierdoor steeds meer 'evidence based'.

Master Evidence Based Practice in Health Care

De EBP / EBM stroming heeft niet alleen het wetenschappelijk onderzoek in het medische vakgebied gestimuleerd, maar heeft ook aanleiding gegeven om de praktijkvoering van andere disciplines in de gezondheidszorg wetenschappelijk te onderbouwen. De Master Evidence Based Practice in Health Care leidt op tot klinisch epidemioloog (medisch wetenschappelijk onder-

zoeker). De studie staat open voor WO- en HBO-bachelors vanuit diverse beroepsachtergronden, waaronder: studenten geneeskunde verpleegkundigen, OK-assistenten, anaesthesie assistenten, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, logopedisten, verloskundigen, klinisch diëtisten en clinical librarians. Maar ook WO-afgestudeerden, zoals artsen, co-assistenten, medisch specialisten, tandartsen, apothekers, klinisch psychologen, promovendi en zelfs een enkele hoogleraar hebben hun weg naar de Master EBPiHC gevonden. Op basis van alumni enquêtes blijkt dat de Master EBPiHC in staat is gebleken een curriculum te realiseren dat enthousiasme oproept bij studenten en dat van een evidente academische signatuur is. Blijkend uit een constante stroom van wetenschappelijke publicaties in (inter)nationale tijdschriften, het uit de Master voortgekomen aantal promovendi en het aantal afgestudeerden met een geaccordeerd promotieplan of een promotievoornemen.

Sinds 2017 staat de studie ook open voor afgestudeerden in de diergeneeskunde en een aantal studenten met die beroepsachtergrond heeft zich sindsdien ingeschreven. Ook bij hen is de waardering voor het studieprogramma groot, maar er blijft eveneens sprake van een behoefte om het curriculum voor studenten met die specifieke beroepsachtergrond een meer veterinaire duiding te geven. Aan die wens geeft de Master EBPiHC gehoor door de introductie van een speciaal daartoe gerealiseerde veterinaire leerlijn, alsmede de aanstelling van een universitair docent

met een diergeneeskundig specialistische beroepsachtergrond die het werkgroep onderwijs vorm en inhoud geeft en zal begeleiden.

De leerlijn, bestaande uit de drie eerste courses van de Master EBPiHC, zal bij succesvolle afronding daarvan met CKRD (KNMvD) geaccrediteerde certificaten worden gewaardeerd. Vanzelfsprekend kan de veterinaire leerlijn daarna worden vervolgd met de overige courses van de Master EBPiHC totdat een volledig curriculum (inclusief een diergeneeskundig epidemiologische doctoraal scriptie) is doorlopen en met een universitair diploma is gewaardeerd. Vanaf dat moment heeft de student er een nieuwe status en beroepstitel (MSc) bij; die van klinisch epidemioloog in de uitstroomrichting diergeneeskunde.

Evidence Based Practice

Het succes van Evidence Based Practice als richtinggevend concept is groot. Het is de laatste decennia de stuwende kracht op alle terreinen van de gezondheidszorg geworden; medici passen dit principe dan ook dagelijks toe. Hoewel er bij de studie diergeneeskunde een 'EBP-inhaal-slag' valt te constateren, is het zover nog niet voor reeds langer afgestudeerde en praktiserende dierenartsen. Zowel vanuit de overheid als vanuit de beroepsorganisaties wordt daarom de ontwikkeling van Evidence Based Veterinary Medicine / Practice in die beroepsgroep sterk gestimuleerd. De EBP-stroming zelf vormt daarbij een onderwerp van voortdurende verdieping, aanscherping en innovatie op het terrein van klinisch wetenschappelijk onderzoek.

‘De studie gaat vooral over medische methodologie: hoe onderzoek je iets?’

Gerard van Essen (61)

heeft hij zijn eigen veterinaire adviesbureau op het gebied van veehouderij en dierenwelzijn.

Erik den Hertog (48)

werkt als specialist interne geneeskunde gezelschapsdieren bij het Medisch Centrum voor Dieren.

Iedere woensdagavond zijn ze in het academisch ziekenhuis te vinden om hoor- en werkcollege te volgen. Beiden hebben namelijk besloten om weer met hun neus in de boeken te duiken en doen de ‘Master Evidence Based Practice in Health Care’ waarbij ze worden opgeleid tot epidemioloog. Het eerste collegejaar zit er net op.

Bron foto en tekst: NTvD
2019, 144-9:60-61

Onderbouwd beslissen

Waarom deze studie?

Gerard: ‘Ik merkte dat ik op het gebied van methodologie en statistiek weinig bagage mee had gekregen. Terwijl ik voor mijn werk regelmatig in de literatuur duik. Deze studie leert je hoe je op een kritische manier bewijs haalt uit de literatuur en het kaf van het koren scheidt. Er wordt ook in de diergeneeskunde veel onderzoek gedaan, het lijkt mij logisch dat je dat ook moet benutten. Daarnaast is het verfrissend om weer wat nieuws te leren.’

Erik: ‘Ik vind het interessant de wetenschappelijke kant van ons vak meer uit te diepen. In het onderwijs dat ik geef aan dierenartsen en dierenartsassistenten probeer ik te benadrukken dat je ook altijd moet kijken naar het wetenschappelijk bewijs. Dat is in de diergeneeskunde soms moeilijk, omdat er minder geld is voor grote klinische onderzoeken, maar er komt wel steeds meer aandacht voor.’

Hoe is het om na zo’n tijd weer in de collegebanken te zitten?

Erik: ‘Het is exact dertig jaar geleden dat ik aan mijn studie begon en nu zit ik weer in de collegebanken. Het voelt soms best gek. Een deel van de medestudenten zou mijn dochter kunnen zijn. Ze maken aantekeningen op hun laptop en dan kom ik aan met mijn ouderwetse notitieblok. Het is ook best pittig en ik besteed er inclusief zelfstudie zeker twintig uur per week aan.’

Gerard: ‘Het is ook vrijwel allemaal nieuw voor mij. De studie gaat vooral over medische methodologie: hoe onderzoek je iets? Hoe trek je conclusies uit onderzoek? Heel zinvol.’

Hoe pas je het ‘evidence based’ principe in de praktijk toe?

Erik: ‘Wij leren hoe je onderzoek analyseert en beoordeelt. Vervolgens kan je een stap verder gaan en ‘evidence based’ werken. Neem bijvoorbeeld katten met blaasontsteking: veel dierenartsen geven die antibiotica, terwijl iedere dierenarts weet dat maar vijf procent ook echt een bacteriële infectie heeft. ‘Evidence based medicine’ betekent dat je alle literatuur op een rij zet en dat vertaalt naar de praktijk. Bijvoorbeeld door richtlijnen op te stellen. Die er overigens al zijn voor blaasontsteking. Dat betekent niet dat je die richtlijnen rücksichtsloos toepast, het is geen kookboek-geneeskunde. Je maakt gebruik van de klinische ervaring en combineert dat met het beschikbare bewijs uit de literatuur. Waarbij je rekening houdt met de belangen van de patiënt en de eigenaar.’

Gerard: ‘Ik ben zelf geen praktiserend dierenarts meer. Ik heb promotieonderzoek gedaan in de Geneeskunde naar het bestuderen van dierziekten en dat vind ik nog steeds heel interessant. Voor mijn afstudeeropdracht ga ik bijvoorbeeld onderzoeken welke prognostische factoren van doorslaggevend belang zijn bij het bepalen van een prognose voor verschillende gradaties van hoefbevangenheid. Dat wordt in dit vakgebied, de klinische epidemiologie, het opstellen van ‘een prognostisch model’ genoemd. Nu doet iedere dierenarts dat op basis van ervaring. Het idee is niet dat je die overboord gooit, maar het combineert met de kennis uit de literatuur.’

Zien jullie jezelf nu meer als practicus of als wetenschapper?

Gerard: ‘Ik werkte ruim tien jaar als paarden-dierenarts in mijn eigen praktijk, voordat ik de overstap naar de wetenschap maakte. Als je interesse hebt in protocollaire diergeneeskunde en het leuk vindt om de literatuur in te duiken, dan denk ik zeker dat het meerwaarde heeft om meer van klinische epidemiologie te weten. En deze wetenschappelijke kennis komt uiteindelijk ook van pas in de praktijk.’

Erik: ‘Ik probeer beide te verenigen. Het speelt denk ik wel mee dat ik specialist ben en daar hoort bij dat ik altijd de laatste ontwikkelingen bijhoud. Ik denk dat een gemiddelde practicus ook wetenschappelijke literatuur leest. Maar wat wij bij deze opleiding leren, is juist ook hoe je literatuur op waarde schat en zelf je conclusies trekt. Diergeneeskunde is een wetenschap, maar het is wel gebaseerd op kansen. Het is niet allemaal zwart-wit en dat moet je ook helder kunnen uitleggen. Zodat die klinische onzekerheid niet wordt verward met onkunde.’